

מדינת ישראל / משרד החקלאות

השירותים הווטרינריים ובריאות המקנה, בית-דגן

16 אוגוסט 1990

אל: הרופאים הווטרינריים.

הנושא: ברוצלוזיס – מחלת מקצוע

כידוע, במהלך שלש-ארבע השנים האחרונות הגיעה התפשטותה של ברוצלה מליטוניס לממדים ללא תקדים. משרד הבריאות מסר על למעלה מאלף מקרי "קדחת מלטה" באדם, שאובחנו ודווחו בתחום הקו הירוק. המספר האמיתי כנראה גבוה בהרבה. תכנית הביעור שהוכנה זה מזמן, טרם זכתה למימון הנדרש. על פי הערכתנו מגיעים ממדי המחלה בצאן כיום לעשרה עד עשרים אחוז מהעדרים. (ר' ירחון השירותים הווטרינריים 8/90, עמ' 10). ככל שמתפשט הנגע, הוא גולש גם לתחומים אחרים. אשתקד נפגעה קשה רפת חלב קיבוצית אחת ובשנה נתגלתה המחלה עתה. בין החולים בתקופה האחרונה, לפחות שמונה רופאים וטרינרים ובעלי מקצועות פארא-וטרינריים, שנבדקו בשדה ובמעבדה. אין צורך להסביר לציבור זה את משמעות הנושא וחומרתו. עם זאת, מן הראוי להזכיר כי ניתן לצמצם מספר מקרי ההידבקות באדם על ידי נקיטה בצעדי ההיגיינה המתאימים.

כל הפלה, בעיקר בצאן אך גם בבקר, עלולה להיות מקרה של ברוצלוזיס. נפלים, עיניים, שליות, אברים פנימיים ובעיקר רחם, ודוגמאות חלב עלולים לגרום להדבקות אדם. הטיפול בהם, לרבות אריותם ומשלוחם למעבדה, חייב להתבצע בזהירות מירבית. יש לתדע בכך גם את החקלאים.

במקרים של מחלה הכרוכה בהתקפים חוזרים של עליית חום, חולשה וכו' יש להסב את תשומת לב הרופא המטפל לעיסוקכם המקצועי ולא להסס להזכיר את אפשרות התחלואה בברוצלוזיס. טיפול מוקדם ומתאים עשוי למנוע סיבוכים קשים, שימרו על עצמכם.

בברכה,

ד"ר א. שמעוני

מנהל השירותים הווטרינריים

העתק:

מנכ"ל משרד הבריאות

מנכ"ל משרד החקלאות

מנהל המכון הווטרינרי

מנהל השירותים הווטרינריים בשדה

ר.ג. ראשי "החקלאית"

מדינת ישראל / משרד החקלאות

מנהל השירותים הווטרינריים ובריאות המקנה, בית דגן

ח' תשרי התשנ"א

18 ספט. 1990

אל: הרופאים הווטרינרים

הנדון: **קדחת שלשת הימים (EPHEMERAL FEVER)**

חוזר א/19/86 מיום 20.10.85

חשד למחלה זו עלה השבוע במספר רפתות חלב בעמק הירדן, ומצוי בבדיקה. לנוחותכם ולתשומת לבכם, מולט העתק של החוזר שבסמוכין.

מחלת בקר מדבקת זו לא אובחנה בישראל כאירוע קליני מאז שנת 1951. לאחרונה נמסר על חשד, אשר טרם אושר, להופעתה המחודשת באחת הארצות השכנות, ולפיכך רצוי לרענן את זכרוננו.

גורם המחלה: נגיף ממשפחת Rhabdoviridae (BEFV)

בעלייחיים רגישים: בקר ותאו (קליני); מספר מעלייגירה-בר, כולל איילים (הדבקה ללא סימנים קליניים). בכבשים לא אובחנה המחלה מעולם קלינית, אך ניתן להדביקן מלאכותית בנגיף ולגרורם ליצירת נוגדנים.

דרך ההדבקה: הנגיף מועבר באמצעות חרקים (באפריקה נחשדו יבחושים = קוליקואידס, באוסטרליה – יתושים).

סימני המחלה העיקריים: עלית-חום חולפת וצליעה, חוסר תיאבון, דימוע, נזלת מימית, שיתוק הקיבות הקדמיות, ירידה תלולה בתנובת החלב. התחלואה עלולה להגיע ליותר מ-50% ברפת, התמותה 0.1-1% מתוך החולים. הסימנים קשים יותר בבעלייחיים בעלי משקל גוף גבוה. במרבית המקרים ההחלמה מהירה וספונטנית, אך תנובת החלב חוזרת לרמתה הקודמת רק בעונת החליבה העוקבת. ידועים מקרים רבים בהם ההדבקה בבקר חולפת ללא כל סימנים קליניים.

השינויים פתולוגיים: קלים ביותר, מאופיינים בריבוי נוזלים בשק חלב, חללי הבטן והחזה, והפרקים.

איבחון: בנוסף לאפידמיולוגיה ולקליניקה האופייניים, מקובל בידוד הנגיף מדם מלא, ובדיקות סרולוגיות כפולות.

אירוע גיאוגרפי: מרבית מדינות אפריקה כולל מצרים וסודן, מרבית מדינות אסיה ובעיקר מעירק מזרחה; יפן ואוסטרליה.

טיפול ומניעה: בדרך כלל המחלה חולפת ללא טיפול. מומלץ על מנוחה מירבית וטיפול סימפטומטי באנטיביוטיקה ותכשירים אנטי-דלקתיים. מצויים תרכיבים חיים ממויירים, אך לא מומלץ השימוש בהם אלא באזורים אנדמיים. גם תרכיבים מומתים לא הוכיחו עד כה יעילותם. החיסון נוסה ביפן ובאוסטרליה.

המחלה בישראל (ר' גור, רפ' וט' כרך 7, 1950, עמ' 148, שושן, רפ' וט' כרך 8, 1951 עמ' 111): קדחת שלושת הימים ("קדחת חולפת") אובחנה לראשונה בסוף סתיו 1930 בבקר, בגליל התחתון ובעמק הירדן. המחלה שלבשה צורת מגיפה, עברה בדרך כלל בצורה קלה ללא נזקים משמעותיים, למעט מספר ראשי בקר גזעי, ובכלל זה גם מקרי תמותה ספורים (פחות מ-15). כנראה, נראו גם מקרים באזור השומרון, כפי שכתב ריטרמן ב"השדה".

בשנת 1933 נרשמו שתי התפרצויות באזור עכו. בשנת 1937 נפגע רוב הבקר הגזעי ביהודה, השרון ועמק חפר. גם במקרים אלה היו הסימנים קלים. בקיץ וסתיו 1940 התפשטה המחלה, על פי גור, בכל הארץ וסימניה היו קשים מהידוע לפני כן: כ-6000 מקרים נרשמו בבקר לחלב במשק היהודי, כולל 70 מקרי תמותה ו-38 שחיטות דחק. בקר מקומי נפגע בצורה קלה. ביולי 1951 אובחנה המחלה שוב והתפשטה לאחר מכן בכל הארץ תוך שהיא גורמת סימנים קשים, כולל ירידה תלולה בתנובת החלב. על פי נתונים שלא פורסמו, בוצעו באותה תקופה נסיונות הדבקה אחדים בבקר, על ידי דם שנלקח מבקר חולה, בתוצאות קליניות ברורות, אך לא ידוע אם הנגיף בודד זוהה. פרוינד מוסר כי "נעשו כל המאמצים לטפל בהכנת תרכיב". המחלה נעלמה כלעומת שבאה ומאז לא אובחנה עד היום. כל התפרצויות המחלה בארץ אירעו בחודשי הקיץ והסתיו. התיאור שלעיל נועד להסב תשומת לבכם למחלה, אשר יתכן ולא תאובחן בארץ עוד שנים רבות; עם זאת, זהירות יתירה לא תזיק. במקרה של אירוע פברילי נרחב ברפת, המלווה בסימנים מוטוריים וירידה בתנובת החלב – רצוי לפנות לרופא הווטרינרי הממשלתי, שידאג לביצוע הבדיקות המתאימות.

עד כאן תוכן החוזר מס' א/19/85, שנשלח אל הרופאים הווטרינריים ביום 20.10.85. על כל חשד הנכם מתבקשים להודיע מיד לרופא הווטרינרי הממשלתי. כמו כן, ניתן לפנות לרופא התורן במכון הווטרינרי: טלפון לאחר שעות העבודה 03-9681609.

בברכת שנה טובה,

ד"ר א. שמשוני

מנהל השירותים הווטרינריים

ד' תשרי התשנ"א

23 ספט. 1990

חוזר א/13/90

אל: הרופאים הווטרינרים

הנדון: מחלות ארבוויראליות

חוזר א/12/90 מיום 18.9.90

בהמשך לפירסום החשד לקדחת קיקיונית בבקר (BOVINE EPHEMERAL FEVER); "מחלת שלשת הימים", דווחה התסמונת עד כה ב-17 משקים בעמק הירדן ועמק בית שאן, לרבות שני עדרי בקר לבשר. נמסר על כמאתיים מקרים קליניים, וכחמשה מקרי תמותה. להלן מספר ממצאים קליניים: הסימן הראשון בבקר לחלב – ירידה בתחלובה. כנראה, עליית החום הראשונה מתארכת אז, ללא כל סימן נוסף. תוך יום-יומיים מופיע שלב פברילי משני (40°-41°), מלווה באיבוד תיאבון, צוואר נטוי קדימה, עיניים שקועות ובצקת קלה סביבן, נשימה מהירה. בצמוד לכך נשכבת הבהמה בד"כ ליומיים שלושה, אינה אוכלת ואינה שותה. תמונת המחלה בשלב הנ"ל דומה לקדחת חלב ואינה מלווה בעליית חום. ההבדלה בד"כ ספונטנית, אך במשך מספר ימים ניתן לראות קשיי הליכה וכן רעידות של שרירים תת-עוריים. במספר מקרים נראתה נפיחות בפרק קרפלי. התחלואה 5%-20%. תיתכנה הפלות.

כידוע, עונת הסתיו, מאופיינת באזורנו על ידי הופעת מחלות ארבוויראליות נוספות. להלן תזכורת קצרה:

1. **כחול הלשון:** טרם אובחנו מקרים קליניים השנה; עונת המחלה תסתיים בסוף דצמבר.
 2. **קטרת העור בבקר:** מאז ביעור המחלה בפדויים, בדיוק לפני שנה – לא הופיעו מקרים חדשים.
 3. מחלת BORNA בקלוטי פרסה ובכבשים: החשד לאירוע בארץ הועלה בעבר, אך טרם אושר.
 4. מחלת **אקבנה:** מאז התפרצות 1969/70 לא אירעה התפרצות המונית.
 5. **דבר הסוסים האפריקאי:** אובחן אשתקד בערב הסעודית, ובימים אלה חזר והופיע בספרד ובמרוקו.
- נא לתשומת לבכם. בכל מקרה חשד לאחת מהמחלות הנ"ל, יש להודיע על כך מייד לרופא הווטרינר הממשלתי.

בברכת גמר חתימה טובה

ד"ר א. שמשוני

מנהל השירותים הווטרינריים

הודעה לרפתנים ולבוקרים

המלצות לריסוס בקר בפני חרקים מעופפים מעבירי מחלות

- למהול את התרכיז המתחלב בהתאם להוראה בתווית (מיהול אחד למאתיים בתכשירים מס' 8-1; מיהול אחד לארבע מאות בתכשיר מס' 9).
- לרסס את הבקר היטב בכמות תרסיס מוכן בין 500 ל-1000 מ"ל בהתאם לגודל בעל-החיים.
- לרסס את הבקר פעמיים בשבוע עד שתחלוף הסכנה.

רשימת תכשירים מורשים

מס'	שם התכשיר	שם החברה	חומר פעיל
1	פרמקסין	יבנין ויפה	פרמטרין
2	סטומוקסין	תפזול	פרמטרין
3	פיריקסין	תפזול	פרמטרין
4	אלוקסין	יבנין ויפה	פרמטרין
5	אלמוקסין סופר	כ.צ.ט.	פרמטרין
6	אלמוקסין 20	כ.צ.ט.	פרמטרין
7	פטרול 20 לבקר	קדם כימיקלים	פרמטרין
8	פירולין	יבנין ויפה	פרמטרין
9	סילופליי	תפזול	סיהולתרין